

Datum behandeling OVW: 15 december 2011

Kenmerk: OIM-2012/7636

Aanleiding:

Op 28 september 2011 hebben de Raden voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI) het advies "Een zee van mogelijkheden" aangeboden aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu tijdens de conferentie van het Interdepartementaal Directeuren Overleg Noordzee (IDON). De RLI doen een aantal aanbevelingen, waaronder de aanbeveling de stakeholders en decentrale overheden te betrekken bij de formulering van integrale doelstellingen en de uitvoering van het ontwikkelprogramma en hen op deze manier medeverantwoordelijk te maken.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) wilde het oordeel van de maatschappelijke organisaties over het advies vernemen. Daartoe heeft het twee acties ondernomen. In de eerste plaats is bij brief van 25 november 2011, kenmerk IenM/ BSK-2011/158605, de maatschappelijke organisaties verzocht over het advies een aantal vragen te beantwoorden. In de tweede plaats is het advies op 15 december 2011 tijdens een bijeenkomst besproken. Over het geheel genomen hebben aan de schriftelijke en de mondelinge consultaties de volgende organisaties deelgenomen: Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Product Associatie, N.V. NUON, TenneT TSO B.V., DELTA N.V., de Nederlandse vereniging van zandwinners, de Stichting de Noordzee, Natuurmonumenten, het Havenbedrijf Rotterdam, Haven Amsterdam, Damen Shipyards Gorinchem, Sportvisserij Nederland, Koninklijk Nederlands Watersportverbond.

Advies

Algemeen

Het advies van de RLI om de implementatie van de Kaderrichtlijn mariene strategie (KRM) aan te grijpen om actief in te zetten op duurzame ontwikkeling van de Noordzee, ruimte te creëren voor nieuwe initiatieven en de focus te verleggen van sectoraal belang naar de maatschappelijke betekenis van de Noordzee voor Nederland als geheel, wordt vrijwel unaniem positief beoordeeld. Er zijn een paar punten van kritiek. Met name een relatie met bestaande initiatieven zoals het integraal beheerplan Noordzee (IBN) en de concretisering van milieudoelen worden gemist.

Er is geen beeld dat activiteiten nu bij gebrek aan ruimte of beleid geen doorgang kunnen vinden. Wel is het zo dat er knelpunten zijn, maar dat die in overleg tussen direct betrokkenen prima (kunnen) worden opgelost. Partijen op zee lijken steeds meer en meer samen te gaan werken en zien dat ook als een taak. De overheid dient haar visie op de Noordzee vast te stellen in coördinatie en afstemming met alle stakeholders, de verantwoordelijkheid te nemen voor ruimtelijke ordening, de milieubelangen/ecologische

Rapport volgblad 1

toestand van de zee en de sociaal-economische belangen. Daarbij verwachten maatschappelijke organisaties dat de rijksoverheid niet alleen als procesregisseur optreedt, maar stelling neemt en tevens zorg draagt voor het juiste raamwerk aan wet- en regelgeving en een gunstig investeringsklimaat.

Ontwikkelplan en rol deelnemende organisaties

Het voorstel van de raden een ontwikkelplan op te stellen wordt door vrijwel alle deelnemende organisaties ondersteund. In elk geval zijn alle, indien zo'n plan wordt opgesteld, bereid daaraan actief mee te werken door bijvoorbeeld deskundigheid en ideeën in te brengen. Van belang is wel dat zo'n proces aansluiting heeft met een concreet traject dat leidt tot politieke besluitvorming. Men wil ook medeverantwoordelijkheid dragen voor het ontwikkelen van de Noordzee door mee te denken over de formulering en uitwerking van de opgaven, maar steeds vanuit het door hen te vertegenwoordigen belang.

Er is een gezamenlijk belang, men wil met elkaar samenwerken en vraagt aan de overheid om een proces te ontwikkelen, waarin de acties voor concrete beleidsbeslissingen aansluiten op bestaande acties - waarin al veel werk is verricht - met betrekking tot bijvoorbeeld de ecologische doelstellingen van de KRM, windvergunningen of windmolenparken.

Een van deelnemers vraagt zich af of andere stakeholders nu moeten bijdragen aan de oplossing van de problemen met betrekking tot het visserijbeleid. Als het Gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) echter het grootste probleem is in de Noordzee moet dat als zodanig worden benoemd en moet deze sector met de directbetrokkenen dit probleem oplossen. De ervaring leert dat in groter verband zo'n probleem niet wordt opgelost.

Rol rijksoverheid

De Rijksoverheid dient een aantal duidelijke rollen te vervullen: een rol van initiatiefnemer, een regierol, een controlerende rol, een rol van borger van verschillende belangen, een rol van intermediair en tenslotte een rol van snelle beslisser. Voorts dient de rijksoverheid een goed afwegingskader te ontwikkelen voor de verschillende belangen, duidelijke kaders te stellen in wet- en regelgeving en te zorgen voor een gunstig investeringsklimaat, maar ook zich harder te maken voor het ecologisch belang van de Noordzee en meer ambitie te tonen bij de implementatie van de KRM.

Publiek toegankelijk netwerk

Het voorstel van de raden om een publiek toegankelijk kennisnetwerk op te bouwen waaraan overheid en stakeholders bijdragen, wordt voor een belangrijk deel ondersteund. Er wordt echter ook gewezen op het vele werk dat daarmee gemoeid is en op de reeds bestaande informatie en netwerken. Er kan ook voor worden gekozen deze beter op elkaar af te stemmen.

Nieuw gebruik /innovatie

Het bedrijfsleven stelt concrete maatregelen voor als (duidelijke randvoorwaarden scheppen voor) CO₂ opslag, het verlagen doorlooptijd procedures voor het aansluiten van windparken, het in het kader van het exploiteren van windenergie op zee verlagen van de kostprijs door middel van het verlengen van de concessieperiode, het verlenen van flexibele vergunningen, het versoepelen van natuur- en milieuvoorschriften en het stroomlijnen van internationale wet- en regelgeving.

Vanuit de milieuhoek wordt windenergie op zee ook als onderwerp voor innovatie door middel van het inrichten van een internationaal afgestemd hoogspanningsnetwerk. Verder

Rapport volgbld 2

wordt voorgesteld multifunctioneel ruimtegebruik voor combinaties van energieopwekking en voedselproductie te realiseren, zoet-zoutovergangen te benutten voor zilte landbouw, verandering en verduurzaming van de visserij en de scheepvaart .

De recreatieve sector vindt vernieuwing prima, maar niet ten koste van bestaande functies en roept de overheid op meer creativiteit te betrachten bij de steeds kleiner wordende (gebruiks)ruimte. In tegenstelling tot de andere deelnemers wordt hier gepleit voor een maatschappelijke belevingswaarde zoals het behoud van een vrije horizon vanaf het strand.

Focus op maatschappelijke betekenis van de Noordzee(ipv bestaande activiteiten)

De meningen hierover zijn divers. Enerzijds wordt gewezen op het risico dat de ontwikkeling van de Noordzee ten koste gaat van bestaande economisch belangrijke activiteiten en activiteiten die zich vanwege de intrinsieke waarde van de Noordzee hebben kunnen ontwikkelen en op het gevaar van toename van conflicterende belangen. Anderzijds zijn er verklaarde voorstanders. Daarbij wordt ook in dit kader meer aandacht gevraagd voor het ecologisch belang, wordt de Noordzee als bron voor hernieuwbare energie voor Noord-West Europa en Nederland als toegangspoort daartoe gesuggereerd met een verantwoorde duurzame exploitatie vanuit een lange termijn perspectief als leidend principe.

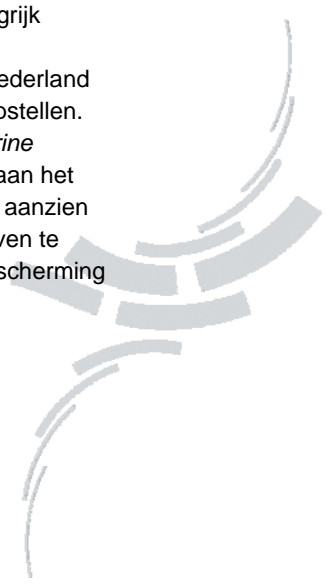
Samenhangende doelen formuleren voor alle relevante sectoren

Dit wordt over het algemeen onderschreven. Uitgangspunt is een gezond ecosysteem, maar daartoe moeten de ecologische doelen concreet worden gemaakt. Verder wordt gewezen op het nationale belang van de economische doelen. Gewezen wordt op de offshore windenergie die in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk is aangewezen als sector ter bestrijding van de economische crisis. Een goed afwegingskader voor de verschillende belangen is essentieel, zodat activiteiten naast elkaar kunnen worden uitgevoerd en er mogelijk sprake kan zijn van synergie. Tevens wordt aandacht gevraagd voor het GVB en voor de sportvisserij. Aan deze laatste sector gaat het advies van de RLI voorbij.

Actieve en verbindende rol voor Nederland in internationaal verband

Dit advies van de RLI wordt zonder uitzondering onderschreven, zowel uit economisch - als uit milieuoogpunt. Voorbeelden die worden genoemd betreffen o.a. harmonisatie van (uitvoerings)regels in Natura 2000 gebieden en voor offshore en visserij en afstemmen van activiteiten als het aansluiten van een windmolenpark op een kabel tussen twee landen. Ook internationale afspraken met betrekking tot ruimtelijke ordening en de relatie met de zeevaartsector zijn van belang. Een goed voorbeeld is de Nederlandse regelgeving die het varen door windturbineparken verbiedt, terwijl het in bijv. Engeland is toegestaan. Het op 2 december 2010 opgestelde MOU van het North Seas Countries' Grid is een belangrijk initiatief.

Door de milieusector wordt een actievere opstelling van Nederland voorgesteld. Nederland zou meer gidsland kunnen zijn en zich ambitieuzer in zijn doelstellingen moeten opstellen. Men vindt de opstelling van Nederland in bijv. Fimpas (*Fisheries Measures in Marine Protected Areas*) en KRM te procesmatig, waardoor tussen alle andere belangen aan het natuurbelang onvoldoende gewicht wordt gegeven. De Nederlandse conclusie ten aanzien van KRM dat het huidige beleid afdoende is en er geen verdergaande doelen hoeven te worden gesteld, maakt dat Nederland grote kansen laat liggen om echte natuurbescherming en verduurzaming te realiseren.

Rapport volgblad 3

Tot slot:

De stakeholders verzoeken het kabinet voor 2012/2013 ten aanzien van een specifiek aantal punten tot besluitvorming dan wel actie te komen, alvorens een breed proces op te starten voor een integrale visie op de Noordzee voor 2020+:

- Een vlotte, maar zorgvuldige implementatie van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie waarbij concreet de ecologische doelen en de bijbehorende maatregelen worden beschreven;
- Afronding van het proces rond windvergunningen voor de Hollandse kust en aanwijzing van dit gebied en uitvoering geven aan de Greendeal voor offshore windenergie;
- Voorsorteren op aansluiting van windmolenparken op zee (ronde 3) in relatie tot de aanlanding van energie en hierbij optimaliseren in relatie tot andere kabels en leidingen/netwerken en een uitgiftestelsel ronde 3 voorbereiden;
- Duidelijkheid geven over medegebruik van windmolenparken op zee en doorvaarbaarheid van N2000 gebieden;
- Rekening houden met de ontwikkeling van shortsea shipping en kustvaart;
- Doorgaan met het ontsluiten van beschikbare informatie over de zee via het in ontwikkeling zijnde Informatiehuis Marien;
- Uitvoeren van het topsectorenbeleid en voor de sectoren die een raakvlak hebben met de Noordzee en voldoende rekening houden met opkomende technieken om energie te winnen op de Noordzee (naast wind, ook wave, tidal, current en algen).
- In internationaal verband blijven werken aan de positie van Nederland als voorloper in het geïntegreerd maritiem beleid voor de Noordzee (people-planet-profit): Nederland als duurzame toegangspoort van Europa.

